

Medlem, som jo havde en levende Følelse af hvor uheldigt det var, mente, da han indbragte Forslaget, at der mulig kunde være enkelte Syndere, paa hvis Skuldre han kunde lagge Ansvaret derfor. Han nævnte først Folkethingsmanden for Sorø Amts 4de Valgkreds (Holstein-Holsteinborg) og mente, at han kunde have kjendt et saadant Forhold paa et Gode i hans Valgkreds og altsaa sørget for, at man ikke var kommen til at krænte disse Folks Net. Dette antager jeg dog for en spørgsfuld Bemærkning af den ærede Forslagsstiller, thi jeg tror dog ikke, at man kan stille den Fordring til en Folkethingsmand, at han skulde være saa nøie kjendt med ganske specielle Forhold paa et enkelt Gode i hans Valgkreds, selv om han bor i Valgkredsen. Dernæst udtalte det ærede Medlem, at jeg som Herredsfoged i den Jurisdiktion, hvor Borreby Gode ligger, formentlig maatte antages at have kjendt dette Forhold og altsaa kunde have sørget for, at det var kommet frem. Jeg skal dertil bemærke, at jeg dog ikke havde et saa tilstrækkeligt Kjendskab til disse Forhold, der hidrøre fra en Periode, som ligger langt tilbage for min Tiltrædelse af Embedet, at jeg kunde finde Anledning til at bringe dem frem under offentlig Forhandling, og forsaavidt jeg ganske vist kunde have indhentet Oplysninger, saa stod det i alt Fald den Gang for mig, som om en Folkethingsmand kunde være meget varsom med her i Tinget at benytte et Kjendskab, som han i en anden Stilling og kun paa Embedsvegne maatte have erhvervet til et Forhold af rent privatretlig Natur. Der er jo i flere Aar blevet forhandlet om et saadant Forbud imod de langvarige Bortforpagtninger, og Forhandlingerne føres jo vitterlig for Alverden, saa det er meget uheldigt, at der ikke er kommet Noget til de Paagældendes Kundskab om, at noget Saadant var i Gæere og har været det i mange Aar, hvorved de kunde have faaet tilstrækkelig Opfordring til at slynge sig med at benytte den Ret, som Konditionerne tilsaagde dem. Jeg erkjender imidlertid i allerhøjeste Grad, at naar man ikke kan behreide disse Folk Andet, end at de ikke tilstrækkelig have fulgt med Forhandlingerne her i Salen, saa er det kun en meget lille Brøde, man kan tillægge dem, og jeg vilde derfor finde det meget kedeligt og uheldigt, om der ikke var en anden Vej, ad hvilken man kunde rette paa Forholdene og komme dem til Hjælp; men en saadan Nøvej tror jeg der er, nemlig at gaa den Vej, at man kræver Godeeierens Samtykke dertil. Forholdet er nemlig nu formentlig det, at selv om Godeeieren havde den bedste Villie af Verden til at opfylde disse Konditioner, saa kan han ikke gjøre det, thi Loven har givet et Forbud imod lige Forpagtninger. Hvis vi altsaa nu give en Lov, hvorved det blot tillades, at lige Tilfagn, uanset den ældre Lov, maa indføres, saa vil der ikke fra Rettsstandpunktets Side kunne gøres den allermindste Indvending imod en

saadan Lov, og saa skulde jeg tro, at det ærede Medlem alligevel vil naae sin Hensigt. Dette siger jeg ganske vist paa mine egne Vegne, thi jeg har aldeles ikke talt med den paagældende Godeeier om denne Sag og kjender slet ikke hans Anskuelse derom, men jeg holder mig overbevist om, at han som en Mand af Ære ønsker at kunne indfri det Løfte, som vel ikke er givet af ham selv, men af hans Forgænger i Godset, som tillige var hans Fader, naar en saadan Indfrielse tilstedes ham ved Lov. Jeg vil haabe, at den ærede Forslagsstiller nu ikke vil hense på disse mine Bemærkninger under Begrebet Juristeri, som jo er Noget, der er meget ilde lidt her i Salen, men at det ærede Medlem vil tage dem under velvillig Overveielse og være overbevist om, at jeg fuldt paafkjenner den gode Hensigt, han har havt med at indbringe Forslaget; jeg paafkjenner den saa meget og erkjender den for at være saa god og smuk og for at være ledet af en saadan Billighedsbetragtning, at jeg for mit Vedkommende, naar Forslaget gives en saadan Affattelse, som af mig antydet, skal overvinde den Ulyst, jeg ellers har til at give et Tillæg til en Lov, der knap er et Aar gammel.

Minestad. Den ærede Forslagsstiller fremkom ved Indbringelsen af dette Lovforslag med en Bemærkning, som jeg vilde ønske var ligesaa sand, som den ærede Forslagsstiller mulig i det Dieblit antog den for at være, nemlig den, at det altid havde været en Regel, man havde fulgt i Nøgtsdagen, ikke ved Lov at gribe ind i bestaaende Kontraktforhold. Det er ganske vist en overordentlig god Regel og et Princip, som jeg og de, der staa paa samme Side som jeg, altid have hævdet; men desværre kan man vel ikke sige det saa sikkert om Nøgtsdagen, i alt Fald ikke om begge dens Afdelinger. Man behøver ikke i sine Tanker at gaa meget langt bort, man behøver ikke at gaa længere tilbage end til den Lov, der stod paa Dagsordenen lige før denne, for at se, at det just ikke i Folkethinget er en ufravigelig Regel at respektere bestaaende Kontrakter. Det Lovforslag, det ærede Medlem er kommet frem med, er jo udgaaet fra en Frygt for, at Loven af 9de Marts 1872 skulde være traadt hindrende i Veien for Fuldbyrdeelsen af nogle Kontrakter mellem Fæstere og Godeeier paa Borreby Gode; det ærede Medlem antydede den Mulighed, at der kunde være flere saadanne Forhold, men det var aabenbart, at han selv kun kjendte disse. Jeg skal nu tilstaa, at det for mig stiller sig som ikke lidet Tvivlsomt, om Loven af 9de Marts 1872 virkelig har hævet disse Kontrakter. Det vil jo aabenbart bero paa, om man maa sige, at det er Forpagtningskontrakter eller ikke. Er det nemlig virkelig indgaaede Forpagtningskontrakter, men kun stiftede under en Betingelse, nemlig, at Fæstene selv kræve Forpagtning, saa maa man jo sige, at